

АВТОРЕФЕРАТ

НА

ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

THE STRATEGIC MANAGEMENT OF THE GREEK BANKING SECTOR BEFORE AND
AFTER THE GLOBAL FINANCIAL CRISIS: FOCUS ON THE GREEK BANKING
SUBSIDIARIES IN BULGARIA AND ROMANIA

**Стратегическото управление на гръцкия банков сектор преди и след
глобалната финансова криза:**

**фокус върху гръцките банкови филиали - дъщерни компании
в България и Румъния**

Докторант: Триперина Панайота

Научен ръководител: проф. д-р Ганчо Тодоров Ганчев

УВОД

През последните десетилетия банковият сектор отбеляза значителен растеж. Тези промени са в ход и се очаква да продължат и в бъдеще. С либерализацията на финансовите пазари, свободното движение на капитал в световен мащаб и технологичния прогрес, ролята на банките се засили. Тяхната роля е от решаващо значение за финансирането на бизнеса, домакинствата, публичното финансиране както и за много други посреднически дейности. Банковите институции са във сърцето на финансовата система на дадена държава. Те приемат депозити от различни звена и предоставят капитал чрез заеми и инвестиционни дейности на физически лица, на бизнеса (фирми – компании) и Правителства. Тези функции улесняват движението на стоки и услуги от производителите до потребителите, както и финансиращите дейности на Правителствата. Те допринасят за процеса на развитие на държавата и също така са инструменти за паричната политика. Следователно банковата система е от решаващо значение за функционирането на икономиката на дадена държава. Чрез предоставянето на финансови услуги за икономиката, техните активи генерират парични средства и също така съдържат капитал. Поради важността на тяхната роля, както и на техните разширени дейности вътрешно в държавата и извън границите на държавата, наложително е да се създаде структурирана институционална рамка за тяхната организация, функциониране и надзор - контрол, както и тяхното по-систематично оценяване и мониторинг (контрол) .

Финансовата система със солидна и здрава капиталова основа е гаранция за поддържане стабилността на финансовия сектор, но и за облекчаване на последиците от вредните (неблагоприятни) икономически условия. Всяка държава има интерес от съществуването на солидна и здрава банкова система, която позволява във подходяща организационна рамка разпределение в икономиката, присъствие в новата конкурентна финансова среда и гладко функциониране.

Стабилни банкови системи са тези, които могат да поддържат (запазват) своята ефективност в непредсказуеми- неочаквани ситуации и създават стимули за всички участници, както и да

предоставят сигурна (точна) финансова информация. Многобройни проучвания сочат, че ефективността на финансовото посредничество влияе върху икономическия растеж, докато други твърдят, че несъстоятелност или фалит на банките могат да доведат до системни кризи, които имат вредни последици за цялата икономика.

Следователно на това, резултатите от работенето на банките е (или било) въпрос на сериозна загриженост за акционерите - собствениците на банките, както и за регулаторните – контролните органи, клиентите, инвеститорите и широката публичност (широката общественост). Банковата ефективност е един от най-важните въпроси в глобален финансов план и е широко използвана сред банковите и финансовите анализатори в продължение на няколко години.

Въпросът за ефективността на функционирането на финансовата система - особено на банките - е много важен въпрос за икономиката на всяка държава. Стабилността на банковата система и способността на банките да осигуряват необходимата ликвидност на пазара имат решаващо влияние върху икономическия растеж на държавата, процента на промяна на Брутен Вътрешен Продукт -БВП на държавата, процента на заетост в държавата и разполагаемия доход. Затова проучването на доминиращите условия в банковата система се смята за необходимо, особено когато тези условия непрекъснато се променят, и затова е нужно постоянно и непрекъснато актуализиране на всички изводи и заключения от международната литература и предишни проучвания.

Това проучване (анализ) разглежда еволюцията на резултатите на банките в България и Румъния, които са филиали на гръцките банки. Гърция претърпява голяма финансова криза от 2009 г., което доведе до бързо влошаване на банковата система и създаде бързи развития на събития в Държавната финансова система. В този смисъл целта на това проучване (анализ) е да се проучи еволюцията - развитието на филиалите на гръцките банки в България и Румъния за да се констатира дали съществуват прилики или различия между банките.

Въз основа на предишни проучвания е установено че развитието на големината (размерите) на банковата система е в съответствие с макроикономическите развития на всяка държава, в смисъл, че ръстът на Брутен Вътрешен Продукт -БВП на държавата е придружен с увеличаване на размера на банките. Също така, в други проучвания беше отбелязано, че увеличаването на разпределението на кредити от страна на банките доведе до ръст на икономиките. Затова е ясно, че банковата система е в директна връзка с цялата икономика.

След началото на кризата стана ясно, че прекомерното отпускане на заеми от страна на банките доведе до увеличаване на лошите кредити (неплатените кредити), с което доведе до риск от фалит на банките и избавяне (спасяване от фалит) на банките със парични средства които им бяха предоставени от Държавата. Затова това проучване се опитва да констатира дали БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата е повлиял върху печалбите на банките, като същевременно се изследва влиянието на капиталовата адекватност и общата ликвидност на банките върху техните печалби (рентабилност).

Проучването съдържа следните хипотези:

Хипотеза № 1 – Процентът на растеж на БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата има положителен ефект върху печалбите (рентабилност) на банките.

Хипотеза № 2 - По-висок коефициент на капиталова адекватност има отрицателен ефект върху възвръщаемостта на активите (ROA) и възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на банките.

Хипотеза № 3 - Общата ликвидност има отрицателен ефект върху възвръщаемостта на активите (ROA) и възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на банките

По отношение на методологията, в първата част има теоретичен анализ, базиран на библиографията за да се интерпретират и обяснят основните причини които причиниха глобалната финансова криза. След като описахме нашите променливи, ние продължаваме към методологичната рамка на втората част. Направено е сравнение на финансовите резултати на Българските и Румънските банки – филиали на гръцките банки - за периода от 2008 г. до 2015 г. Третата част съдържа панелни данни с регресионен анализ, за да се оцени влиянието на специфични фактори върху печалбите на тези банки през периода 2008-2015 г.

Констатациите от проучването са че Процентът на растеж на БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата има положителен ефект върху печалбите на банките, особено когато се вземат предвид условията за гръцките банки, където голямото намаление на БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата доведе до голям (значителен) спад в банковия сектор. При проучването на Българските и Румънските банки - Филиали на Гръцките банки - анализът констатира, че Процентът на растеж на БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата има положителен ефект върху възвръщаемостта на собствения капитал (ROE), но този ефект е доста малък, и по този начин хипотезата е частично приета. По отношение на капиталовата адекватност, анализът констатира че има слаб ефект върху възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) и възвръщаемостта на активите (ROA) на банката, докато общата ликвидност има положително

влияние върху коефициентите на ефективност на банките, както върху възвръщаемостта на собствения капитал (ROE), така и върху възвръщаемостта на активите (ROA).

Глава 1.

Първата глава на тезата (дисертация) разглежда (проучва) оценката за управлението на банките, като се вземат предвид различни фактори. Главата започва с представянето на концептуална рамка на стратегията и продължава с разглеждане на различни елементи от анализа на ефективността на управлението по отношение на банките, със специален акцент върху печалбите, тъй като печалбата е основната движеща сила на всяка компания. Въпреки че всички финансови посредници не са изцяло търговски институции, по-голямата част от тях попадат в тази категория. Създавайки достатъчно печалби, банката, като всяка друга компания е в състояние да остане платежоспособна да оцелее и в подходяща среда да расте и да просперира, с изключение на екстремни условия. Високите печалби позволяват на банката да създава вътрешен капитал чрез неразпределена печалба, като по този начин поема финансови сътресения, привлича капитал и се справя с различни проблеми. Достатъчните печалби дават на банката възможността да инвестира и да успее в конкурентна среда. Също така, способността на банката да генерира печалби и по този начин да се само-поддържа, има съществено влияние върху дългосрочния си кредитен рейтинг. В същото време банката се опитва ефективно да управлява кредитния риск, като внимателно насочва средствата си към подходящи заемополучатели.

Една от методологиите за оценка на банките е рамката CAMELS. Единната система за оценка на финансовите институции (Uniform Financial Institutions Rating System - UFIRS), предложена от Федерален Борд за Контрол на Финансови Институции (Federal Financial Institutions Control Board – FFIEC Правителствен контролен орган в САЩ <https://www.ffiec.gov/>) през ноември 1979 г., приета от Централната Банка на САЩ (НАЦИОНАЛНАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА НА САЩ, която предоставя финансови и банкови услуги на Правителството на САЩ на ДЪРЖАВНО и Федерално ниво и предоставя финансови и банкови услуги на търговската банкова система, и е отговорна за прилагане на паричната политика относно валутата на САЩ – ДОЛАР и емитирането на валутата на държавата – АМЕРИКАНСКИ долар - Federal Reserve Bank of the USA – <https://www.federalreserve.gov/> a USA NATIONAL CENTRAL BANK that provides financial and banking services for the entire STATE FEDERATION - USA GOVERNMENT and commercial banking system, as well as implementing the Government's monetary policy and issuing currency) , системата е одобрена и от останалите банки и с времето започна да се прилага интернационално системата UFIRS (Uniform Financial Institutions Rating System) и стана един от най-ефективните

инструменти за оценка и вътрешен мониторинг за платежоспособността на банковите институции. Системата UFIRS стана известна чрез методологията на CAMEL, тъй като показателите първоначално бяха пет, със добавянето на показател за чувствителността към пазарните промени (S) индикатор, поради развитието на банковия сектор, което наложи включването му през 1997 г.

Методологията CAMELS първоначално се прилагаше за оценка на американските търговски банки и до този момент е основният инструмент за оценка на класирането на 8500 банки в САЩ. На 15 август 1994 г. индикаторите CAMELS замениха системата MACRO6, прилагана от службите за одит в периода от 1984 г. до 1994 г.

Коефициентите CAMELS са един от методите за финансов анализ, като предоставят информация, свързана с финансовото състояние, неговата ефективност и чувствителността към рискове като пазарен риск, кредитен и операционен риск. Чрез CAMELS е възможно да се оцени фирма и да се сравнят с други в същия сектор и във връзка с тяхната работа в миналото. Той включва следните коефициенти:

- Капитал,
- Качество на активите,
- Качество на управлението
- Печалба,
- Ликвидност,
- Чувствителност към пазарния риск.

След изчисляване на коефициентите, съответните банки се нареждат от най-добрите до най-лошите, със съответна степен от 1 до 5. По този начин се правят заключения и изводи за техния статус по номер на индекс. След умножаване на всеки коефициент със съответния тегловен фактор се сумират резултатите в табела. Това ни дава общия резултат за всяка банка и показва окончателното сравнение на банките.

Анализ на показателите CAMELS се прави на въз основа на данни събрани главно от следните източници на информация:

1. Годишни финансови резултати
2. Годишни доклади

3. Доклади за надзор, предадени от банките на централната банка

4. Доклади на вътрешния одит на банки и счетоводители, които контролират финансовите отчети на банките и финансовите институции

В главата са прегледани различни други елементи, които трябва да се вземат предвид при оценката на управлението на банките. Един от ключовите въпроси е дали анализът ще следва рамката на посредническия подход, при който банките се считат за посреднически институции между притежателите на активите във финансовата институция (спестителите) и тези, които взимат на заем банков капитал или производствения подход, съгласно които банките генерират депозитни сметки и услуги за заем като използват капитал и труд. В това мнение много анализатори са използвали Data Envelopment Analysis – анализ на данните, за да проверяват ефикасността на банките.

Друг фактор който се споменава в главата, е ефективност на разходите на банките, като се проучва техническата ефективност и разпределителната ефективност. В главата се изтъква и подчертава фактора на технологиите и начина по който този фактор променя средата и разходите на банките.

Глава 2.

Втората глава разглежда функциите и рисковете на банковата система. Печалбите и рентабилността могат да се разглеждат от две гледни точки и могат да бъдат анализирани от анализатори на капитала и кредитни анализатори. За анализаторите на капитала, печалбите са абсолютно необходими за увеличаване на дивидентите на акционерите и за увеличаване на стойността на тяхната инвестиция. Те се интересуват от печалбите, затова знаят дали и кога си заслужава да се продават акции. За кредитните анализатори, от друга страна, интересът се фокусира върху степента на по-големите рискове на които печалбите се дължат, които рискове банката поема или дали с течение на времето банката ще може да изпълни задълженията си. Обратното на двата подхода към печалбата се отличава в отношението на печалбите с размера на провизиите за съмнителни вземания. Когато банката има проблем с качеството на своите активи, директен отговор е увеличаването на провизиите за съмнителни дългове. По-големите прогнози предполагат намалени печалби които ще получат акционерите, и в резултат на това анализаторите на капитал реагират отрицателно на увеличението на провизиите. От друга страна, кредитните анализатори виждат тези увеличения, независимо от временното намаляване на печалбите. По същия начин, когато се правят големи печалби, кредитните анализатори се обезпокояват че това е резултат от недостатъчни провизии или прекомерно

нарастване на кредитите чак ако високата печалба компенсира влошаването на други кредитни фактори като капитал или ликвидност.

Оценката на качеството на активите на банката е най-важна, но и най-трудна част от банковия анализ. Качеството на активите или кредитното качество на лихвоносните активи е един от ключовите критерии за оценка на кредитния рейтинг на банката. Качеството на активите се отнася главно до вероятността активите да генерират приходи. Макар че повечето активи задават риск от неуспех, вниманието на анализаторите е фокусирано върху кредитния портфейл на банката, поради което повечето от приходите идват от тях и затова се очаква те да изпълнят задълженията на банката като вложители и други кредитори.

Банковата несъстоятелност включва лошо управление на кредитния риск, както и следните причини:

- Неспазване на политиките за отпускане на заеми
- Липса на ясни критерии и прекалено хлабави условия за заеми
- Прекомерна концентрация на заеми
- Недостатъчни политики за кредитен контрол
- Увеличаване на кредитния портфейл до степен, която банката не е в състояние да управлява
- Недостатъчно познаване на финансовото състояние на клиентите
- Предоставяне на заеми на пазари с които банката не е запозната.

Всяко от горните условия е потенциален признак за лошо качество на активите. Лошото качество на кредитния портфейл на банката засяга всички негови квантитативни кредитни рейтинга, включително за печалбите, капитала и ликвидността. Лошото качество на активите влияе върху печалбите, тъй като голям брой необслужвани заеми означава по-малки приходи от колко лихвите върху капитала или активите. Големият брой необслужвани кредити също създава увеличени провизии за лоши дългове, намалявайки нетните печалби. Също така, поради големия брой отписвания на заеми, ако акумулираните провизии за лоши кредити са недостатъчни, тогава банката се задвижва чрез намаляване от собствения капитал. В такъв случай не само съществуващите акционери ще откажат да инвестират повече пари, но и потенциалните инвеститори ще бъдат обезкуражени, тъй като ще констатират че печалбите за собствениците – акционери са недостатъчни поради многото необслужвани заеми. В допълнение, ликвидността на банката е засегната. Въпреки че заемите не се считат за директни

ликвидни активи, обслужван кредит се счита за по-ликвиден от необслужван. Познаването на кредиторите и инвеститорите на обстановката в трудната ситуация на банката е причина да задържи повече активи в ликвидна форма, за да не използва активите си за осигуряване на приходи.

Анализът на факторите влияещи върху печалбите на банката, трябва да отчита различните аспекти на външната и вътрешната банкова среда. В този смисъл анализът на тази глава включва промените в банковия надзор и микро и макропруденциалните политики след кризата, докато съществува преглед на монетарната политика следвана от ЕЦБ – Централната Банка на ЕС, както и от ФЕД – Централната Банка на САЩ и техните отговори на кризата .

По отношение на настоящото проучване един от основните елементи на анализа са условията и развитието на банковата среда в Гърция и Балканските Държави.

В Гърция приемането на еврото имаше значителен ефект върху растежа на финансовата система по отношение на паричния пазар и капиталовите пазари, въпреки че трябва да се подчертае, че финансовата криза доведе до негативни тенденции в много случаи.

Първо, с приемането на еврото Гърция е имала ръст на БВП по-висок от средния за ДЪРЖАВИТЕ от OECD а инфлацията е била съответна на повечето държави в еврозоната. Либерализацията на капиталовите потоци има като основен резултат растежа на банковата система и на паричния пазар. Преди еврото държавата беше собственикът и основният акционер на няколко банки, а лихвените проценти бяха много високи, които спираха заемите за бизнеса и попречваха кредитния бизнес и вместо това подтикваха притежатели на капитал към пазара на държавни облигации.

С приемането на еврото гръцките банки започнаха да се разширяват навсякъде в балканските държави и пазара на акции - Борсата нарасна. През последните две десетилетия гръцката банкова индустрия претърпя значителни промени. Дерегулацията е резултат от международните тенденции към глобализацията и либерализацията на финансовите пазари. Нововъведените банкови продукти и услуги, технологичният напредък, интензивната конкуренция и скорошните обединявания - сливания и придобивания (M&A) между институциите преобрази структурата и резултатите на банките в Гърция. Преди икономическата криза банковият сектор беше силно конкурентен по международни стандарти със стабилни основи. Кризата изложи сектора на натиск, тъй като банките претърпяха значителни оттегляния на депозити, бяха отрязани от капиталовите пазари и отнесоха остри загуби от Гръцките държавни облигации.

През първите етапи на международната финансова криза гръцките банки се сблъскаха с малки трудности поради две основни причини: значителната им капиталова адекватност и решението им да не инвестират в токсични ценни книжа. Правителството въведе програма за подкрепа на ликвидността, която като цяло включваше предоставяне на облигации и гаранции на банките, като целта беше икономиката да поеме ликвидността генерирана от тази програма чрез заеми.

Наскоро гръцкият банков сектор бе засегнат от вредни условия, включително рецесия, девалвиращи държавни облигации, оттегляне на депозити, вредни глобални икономически условия и ограничен достъп до заеми от международните пазари и от Европейската централна банка. Освен това световните медии започнаха да разпространяват различни спекулации, в които се посочва, че гръцкото правителство е на път да обяви фалит. Основният източник на пари в гръцкия банков сектор бяха и все още са депозитите. Слуховете и страхът от загуба на парите им накараха хората да изтеглят парите си или да прехвърлят депозитите си в чужбина, което още повече засили враждебната среда. За да осигури стабилност на гръцкия банков пазар, гръцкото правителство гарантира защитата на депозитите до 100 000.00 евро, пет пъти по-високи от сумата преди кризата.

Тъй като преговорите с международните кредитори на държавата през първата половина на 2015 г. бяха придружени от подновена несигурност, имаше значително оттегляне на депозити от банковата система и рязко покачване на доходността на държавните облигации. Сключването на ново споразумение в средата на юли несигурността започна да намалява, което се потвърждава от спада в доходността на държавните облигации и спада на оттегляне на депозити, които със сигурност допринесоха за налагането на ограничения върху тегленето на пари в брой и трансфери на пари в чужбина.

Несигурността беше възстановена при преговорите с международните кредитори на държавата през 2015 г., което доведе до големи оттегляния на депозити през първата половина, въпреки че БВП се увеличи.

Несигурността през първото полугодие на 2015 г. и последствията от нея (напр. оттегляне на депозити, влошаване на качеството на активите на банките, ограничения за кредитните институции) доведоха Надзорния механизъм в съответствие с решенията на сесията от пика на 12 юли 2015 г. и споразумението между Гръцкото правителство, Централната Банка на Гърция / BANK OF GREECE/ и Европейския механизъм за стабилност / European Stability Mechanism/ на 19 август 2015 г. в ново упражнение за цялостна оценка.

Четири системни банки представиха своите капиталови планове на Единния надзорен механизъм (Single Supervisory Mechanism - SSM), обяснявайки как възнамеряват да покрият целия дефицит от 14,4 млрд. Евро. В допълнение, тези банки вече са предприели определени действия (т.е. упражняват LME, стартиране на институционално предлагане на Book Building) с намерението да покрият минимум 4,4 млрд. Евро (което съответства на основния дефицит) със частни средства.

Банковата среда в Гърция се промени съществено, особено от началото на финансовата криза през 2008 г. Като показател, докато през 2008 г. имаше 7 големи и 12 малки банки за спестявания и кредити, 16 кооперативни банки и 30 клона - филиали на международни банки, сега - след последователни сливания и придобивания / Merging and Acquisitions/ има четири системни банки, 10 кооперативни банки и 18 клона - филиали на международни банки.

Необходимо е да се подчертае, че намаляването на банковия сектор в същото време е резултат и причина за разрастването на финансовата криза в Гърция и масовото увеличаване на фалитите на компаниите. Основна причина за фалит във времена на икономическа криза е намаляването на ликвидността на банките към бизнеса - параметър, който се отнася като основна причина за фалит. Капиталът е решаващ фактор за функционирането на предприятията. По този начин, когато банковото кредитиране на компании намалява, те вече не могат да правят нови инвестиции. Намаляването на инвестициите постепенно доведе предприятията до неспособност да произвеждат нови продукти, губят конкурентно предимство и постепенно увеличават разходите си. Както е отбелязано в библиографията, не може да се развие наличен капитал от банковата система, поради което недостатъчното развитие на капиталовите парични средства увеличава фалита на бизнеса и влошава икономиката.

Причините за намаляване на предоставянето на капитал чрез заеми от банките на предприятията са различни. Една от причините е, че във време на икономическа криза спестяванията на вложителите намаляват. Основна причина за спестяванията е, че спестителите по време на криза имат по-малко разполагаем доход, така че използват спестяванията си, за да изпълняват своите потребителски навици и да поддържат основните животни нужди (издръжка) и жизнен стандарт.

Друга причина е страхът на вложителите, че банките могат да фалират и оттеглят своите депозити, за да не загубят капитала си. Когато съществува страх за сигурността на депозитите, тогава вложителите масово се обръщат към банките, за да си взимат своите средства, което се нарича "BANK RUN". Относно факта, че банките разполагат с малка част от депозитите си, с

вълна от масивни изтегляния, банките не могат да се справят с изискването на парични средства, което води до незабавен риск от глобален колапс на финансовата система.

Съществуват два основни параметъра за невъзможността на банките да се справят с увеличеното изискване на парични средства.

Първият параметър е че от банките се изисква да държат само процент от налични депозити. Този процент се определя от Централната банка на всяка Държава и е изискуем коефициент на резервите/Required reserve Ratio/. В допълнение към този процент, останалата част от депозитите е насочена към кредитиране. Поради това е абсолютно ефективно банките да имат само част от всички спестявания като парични средства за изтегляне. Разбира се, това е оперативната причина за невъзможността на банките да се справя с масови оттегляния, ако възникнат.

Вторият параметър на невъзможността на банките да покрият масово вземане на депозити е трансформирането на капитала от ликвидни активи в неликвидни активи. Банките дават заеми на бизнес предприятия и физически лица със гаранция залози на активи, а именно машини и оборудване за бизнеса и частни имоти за които са предоставени ипотечни заеми. В случай на вълна за изтегляне на парични средства от банките не могат веднага да се изплатят тези ипотeki. В случай че банка реши да превърне своите активи в парични средства, цените на тези активи ще се сринат. Например, ако дадена банка за да отговори на увеличеното изтегляне на парични средства реши да продаде имота на длъжника - кредитополучател, който е взела като ипотека, тогава цените на имотите ще се сринат поради увеличеното предлагане, което води до това, че банката получава само малък процент от общата стойност на имота, така че банката ще има такива загуби в своите активи с които ще бъде принудена да прекрати работата си.

Ключов елемент във функционирането на банковата система е конверсия на времето, в смисъл, че за да станат печеливши, капиталовите стоки изискват значително време. Поради това банките получават капитал, който днес е с директна стойност и го превръщат в заеми, чиято стойност ще бъде регистрирана в бъдеще. Затова ако длъжниците - кредитополучателите не изплатят заемите си, тогава банката за да повиши ликвидността и да отговори на изискванията за парични средства чрез оттегляне ще трябва да продаде получените залози като гаранция. На първо място (като машини, недвижими имоти и т.н.) все още не са започнали да се реализират печалби, и второ, продажната цена ще бъде значително по-ниска от цената на кредита, заради масовите продажби.

Поради невъзможността на банките да изпълнят масовите изисквания за оттегляне на парични средства поради причините изложени по-горе, банките са принудени да прекъснат работата си.

Друга причина, поради която във време на рецесия има спад в банковото кредитиране на бизнеса е че по време на рецесията броят на необслужваните заеми се увеличава. Когато даден бизнес не може да изплати задълженията си към банката в рамките на 90 дни, заемът се записва като "необслужван" и след това банката ще трябва да започне правна процедура съгласно законите за да може да получи дължимата сума. Въпреки това, не винаги е лесно да се събере дължимата сума, тъй като много компании могат да бъдат обект на защита от кредиторите, докато в други случаи, дори ако активите на компанията която дължи сумата се продават, продажбата на активите може да бъде на по-ниска цена от обичайната. Поради това във време на рецесия банките са изложени на повишен риск от заемане от длъжника - кредитополучателя и не са склонни да отпускат нови заеми, което води до загуба на ликвидност за компаниите и увеличаване на броя на фалитите на компаниите.

Друг параметър за намаляването на банковото кредитиране на бизнеса са условията на заема. В период на икономическа рецесия и спад в депозитите търговските банки често увеличават лихвените проценти по кредити, което затруднява и оскъпява заемите за бизнеса. Въпреки това, в период на икономическа рецесия, централните банки намаляват лихвения си процент, което води до ефект за намаляване на лихвените проценти на търговските банки. По този начин, когато има рецесия, търговските банки не трябва да повишат лихвените си проценти, но повишават по-високо условията за кредитиране, с което изискват от кредитополучателите увеличени стойности на ипотеките и по-големите активи като гаранция за одобряване на заем.

Глава 3.

В глава 3 е преглед на сливания и придобивания – M&A Merging and Acquisitions. Директно свързан е въпросът за стратегията която банките развиват по отношение на тяхното разширяване. В случая с Гърция се вижда, че през периода когато размерът на депозитите е нараснал , а броят на фалитите на предприятията представляваше много малък процент от общия кредитен портфейл, гръцките банки се насочиха към външните пазари, особено в балканските Държави.

Гръцката банкова индустрия е един от секторите с най-големите директни инвестиции на Балканите и това е така, защото тези държави са в ранен етап от развитието на финансовия сектор, особено през първите години след падането на социализма. Така че гръцките банки

имаха възможност да проникнат в нови пазари. Своевременните инвестиции в икономиките на тези държави от самото начало през 90-те години, първоначално за обслужване на гръцките предприятия, които се разпростираха в региона и след това да се възползват от големите възможности на банковия сектор, бързо ги доведе до доминантно положение. Не случайно първите 10 месеца на 2006 г., половината от банковите придобивания на Балканите са държани от гръцките банки. Голям стимул, не само за банките, е фактът, че данъчните ставки бяха намалени.

Причините, поради които гръцките банки са насочили вниманието си към Балканите и Югоизточна Европа, са следните:

- Югоизточна Европа и Балканите бяха нови пазари за гръцките банки
- Близкото разстояние.
- Правителствата на държавите на балкана се опитаха да реструктурират банковия сектор чрез прилагане на различни мерки за подобряване и приватизация на банките. Тези условия са привлекли всички големи гръцки банки на балканските пазари. На тези пазари конкуренцията от страна на съществуващите банки почти не съществуваше.
- Евтини разходи за труд.
- Ниски данъчни ставки
- Благоприятни търговски споразумения, подписани между Гърция и тези Държави (липса на квоти и освобождаване от данъци).
- Балканските и югоизточно- европейски държави имаха особени характеристики, като ниво на корупция и бюрокрация, които действаха като попречаващ фактор за бъдещите инвеститори от развитите държави, докато гърците са свикнали и с тези характеристики.
- Поради срива на тоталитарните режими в тези държави имаше възможност и едновременно с това и нужда от стоки и услуги
- Също така трябва да се обърне специално внимание на хилядите гръцки студенти които учеха в Югославия, България, Румъния и другите държави, които бяха основната клиентела в началния период

- Продажбата на държавни предприятия на физически лица и създаването на огромни консорциуми беше трамплин за гръцките банки да се разширяват в тези държави и да претендира за достоен пазарен дял.

Глава 4.

Глава 4 е за банковата среда в балканските държави където гръцките банки са се разширили.

Една от ключовите характеристики на държавите в периода на прехода в балканския регион, от централно планирана икономика до пазарна икономика, е проникването на чуждестранни банки в локалните финансови институции в региона.

През второто десетилетие на прехода повечето държави в региона успешно трансформират монобанковата си система в система съдържаща частни собственици в банковите системи съобразени с нуждите на пазара.

Съществуват няколко фактора, които определят как и кога чуждестранните банки решават да влязат и да работят в икономиките в преход в Югоизточна Европа.

От решаващо значение за влизането на чуждестранни банки в държавите в периода на преход са потенциално високите маржове и слабата конкуренция, която съществуваше на съответните локални пазари от развиващите се пазари.

Също така, чуждестранните финансови институции, вземайки предвид тяхната увереност че влизат в Балканските държави в ЕС в периода на преход, бяха насочени към тяхното очаквано макроикономическо подобрение в резултат на интеграцията в ЕС. Освен това чуждестранните банки смятаха и очакваха увеличение на разполагаемия доход на глава от населението/ Income per capita/ в държавите, което резултира с повече печалби и растеж на банката от работата с населението / Retail bank activities/. И накрая, развитите чуждестранни банки с международно присъствие и / или от развитите държави смятаха, че са по-способни да реструктурират неефективния домашен - вътрешен банков сектор в балканските държави.

По отношение на начина на влизане на чуждестранните банки в икономиките на балканските държави в периода на преход, зависи от индивидуалната кредитна институция и от целите които институцията иска да постигне с навлизането в преходен финансов пазар, и зависи от съответната държава домакин като се вземат предвид ограниченията които всяка държава бе определила. Една чуждестранна банка можеше да влезе чрез придобиване / Acquisition/ чрез учредяване на филиал или дори чрез създаването на нов клон. В случая на балканските държави приватизацията на домашните банки се осъществи най-вече чрез продажба на

чуждестранна банка поради спешната нужда на локалните правителства за парични средства за да се финансират празнините /GAPS/ в държавния бюджет.

В почти всички тези държави беше направена приватизация на домашните банки с което бяха насочени усилията към консолидиране на банковия сектор и по-ефективно работене основано на западните стандарти. По-общо, бяха дадени много стимули на чуждестранните банки за да влязат в региона на Югоизточна Европа и да се включат в него.

Въпреки че влизането на чуждестранни банки започна в началото на 90-те, макроикономическата нестабилност или политическата опозиция забавиха влизането на чуждестранни банки до края на десетилетието. Въпреки това, присъствието и ролята на чуждестранните банки рязко се повишиха от 2000 г. насам, поне до 2008-2009 г., когато в региона се появиха първите знаци на глобалната икономическа криза.

Тези реформи, които се случиха в балканските държави, бяха дълъг и сложен процес, който беше завършен с вълни от постепенни промени.

Периодът през 1990-те години бе период на повторни системни банкови кризи в региона. Всички държави в региона бяха засегнати от системна банкова криза през 90-те години на миналия век, едни имаха по-голяма продължителност като БЮРМ и Румъния, а в други - по-кратки като Албания и България.

В края на 2000 г. и особено през 2009 г. се появиха първите знаци на нова икономическа криза в държавите от проучването, които се оказаха под формата на верижна реакция и бяха пренасяни от една държава в друга.

Финансовата криза която започна да оказва влияние в региона в края на 2009 г., пречупи безпрецедентен период на макроикономическа стабилност и икономически растеж, както е показано в следващата таблица, която показва годишния темп на растеж на БВП на държавите, които проучваме.

По-конкретно, за региона на Балканите кризата беше фактор, който дойде отвън, тъй като банковите системи на тези държави не бяха директно изложени на "токсични активи", които по-рано доведоха до фалит на банките в развитите държави и кризата беше пренасяна в региона чрез редица индиректни канали.

Тези индиректни канали с които се заразяваше региона включват спад на международната търговия, внезапно намаляване на притока от директни чуждестранни инвестиции, рязко

прекратяване на кредитния растеж на чуждестранни банки и накрая спад в личните преводи от чужбина.

По-конкретно, един от основните механизми за пренасяне на кризата е външното търсене на износ от ЕС, основен търговски партньор за региона. Повечето балкански държави не изнасят, защото търсенето на потребителите за вносни продукти в световен мащаб падна. Също така, степента на влияние на всяка държава се определя от степента на развитие на търговските отношения с Европейския съюз. Колкото по-голяма бе търговската интеграция на държавата с ЕС, толкова беше по-силно засегната нейната икономика от рецесията.

Друга важна последица от икономическата криза в региона на Балканите е рязкото намаляване на директни чуждестранни инвестиции (FDI – Foreign Direct Investment).

Също така държавите, които можеха да девалвират валутата си, като Албания и Сърбия, са имали най-благоприятните последици от кризата, за разлика от тези, които са имали стабилни валутни курсове.

Друг механизъм на заразяване в държавите от Югоизточна Европа бе ограничението на кредитния ръст на чуждестранните банки. През последното десетилетие чуждестранните банки създават филиали - дъщерни дружества и клонове в райони с високи печалби и слабо развити банкови системи. Колкото по-голяма е влизането на чуждестранни банки в икономиката на дадена държава, толкова е по-силно засегната от кризата поради намалената кредитна експанзия.

Ограничаването на кредитната експанзия главно се дължи на отслабването на макроикономическите условия в региона, влошаването на основните икономически данни и фактът че решенията на банките за отпускане на кредити стават все по-зависими от финансовата информация.

Освен това внезапното прекъсване на кредитната експанзия означаваше, че банките вече няма да предоставят кредити на бизнеса и на бизнес сектора като цяло. Това в комбинация с влошаващите се икономически условия доведе до драстично увеличение на необслужваните заеми и неефективни резултати на Балканите.

Относно балканските държави които проучваме в повечето случаи собствениците на банките в региона са от чужбина, предимно от Западна Европа. Както бе посочено по-горе, това присъствие на чуждестранни банки в региона донесе значителни ползи на държавите, които подобряват банковия си сектор и настоящите практики за корпоративно управление.

Независимо от това големият процент на чуждестранната собственост създава голяма загриженост тъй като чрез локалните филиали съществува риск от системни ефекти в малка държава. По тази причина локалните власти и локалната икономика, в които оперира чуждестранна банка са най-засегнати от разходите в случай на фалит.

Една от основните характеристики на икономическата криза беше внезапният срив на кредитите в глобален мащаб, който се свързва с избягването на банките да отпускат заеми помежду си поради страха от несигурността и потенциалното излагане на токсични дългове. Този негативен ефект от внезапното спиране на кредитния растеж се усети на Балканите, засягащ почти всички държави едновременно.

Когато банките-собственици бяха засегнати от икономическата криза и чуждестранното финансиране беше ограничено, имаше възможност краят на кредитната експанзия да доведе до рязък спад в държавите - домакини. Тъй като търсенето на кредити намаляваше, лихвените проценти по кредитите не можеха да бъдат намалени (което ще компенсира рецесията), но вместо това паричните средства е вероятно да бъдат върнати в държавата на банката майка - собственик.

Друга реакция на мултинационалните банки-собственици, работещи на Балканите срещу кризата беше продажбата на филиалите им поради икономическите проблеми пред които е изправена държавата - майка, или причината за лошото работене на съответното дъщерно дружество - филиал, което вече не отговаря на изискванията. Както е представено по-горе, основният коефициент на Input Ratio на мултинационална банка в чужда държава е съществуването на парични средства и потенциални реализации на печалба. Тази възможност беше по-голяма в развиващите се икономики. С кризата тази функция беше ограничена, резултатът е намаляването на печалбите на чуждестранната банка, което може да накара банката-майка собственик да пристъпи към закриване на филиала в чужбина.

Глава 5

Глава 5 описва методологията на тезата. Проучването се опитва да констатира дали БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата е повлиял върху печалбите на банките, като същевременно се изследва влиянието на капиталовата адекватност и общата ликвидност на банките върху техните печалби (рентабилност).

Проучването съдържа следните хипотези:

Хипотеза № 1 – Процентът на растеж на БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата има положителен ефект върху печалбите (рентабилност) на банките.

Хипотеза № 2 - По-висок коефициент на капиталова адекватност има отрицателен ефект върху възвръщаемостта на активите (ROA) и възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на банките.

Хипотеза № 3 - Общата ликвидност има отрицателен ефект върху възвръщаемостта на активите (ROA) и възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на банките

По отношение на методологията, в първата част има теоретичен анализ, базиран на библиографията за да се интерпретират и обяснят основните причини които причиниха глобалната финансова криза. След като описахме нашите променливи, ние продължаваме към методологичната рамка на втората част. Направено е сравнение на финансовите резултати на Българските и Румънските банки – филиали на гръцките банки - за периода от 2008 г. до 2015 г. Третата част съдържа панелни данни с регресионен анализ, за да се оцени влиянието на специфични фактори върху печалбите на тези банки през периода 2008-2015 г.

След като разгледахме външните фактори на банковата среда в Гърция и другите балкански държави, настоящото проучване разглежда три хипотези:

Хипотеза № 1 – Процентът на растеж на БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата има положителен ефект върху печалбите (рентабилност) на банките.

Хипотеза № 2 - По-висок коефициент на капиталова адекватност има отрицателен ефект върху възвръщаемостта на активите (ROA) и възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на банките.

Хипотеза № 3 - Общата ликвидност има отрицателен ефект върху възвръщаемостта на активите (ROA) и възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на банките

Ефективността на банката обикновено се разделя на печалби и ефективност. В последната част от нашите проучвания ще разглеждаме влиянието на конкретни фактори върху печалбите на гръцките банки, използвайки регресионен анализ. Също така ще измерваме влиянието на шоковете от тези фактори върху печалбите на гръцките банки. Ще разгледаме кой шок от избраните променливи има най-голямо влияние върху печалбите на банките. И накрая, въпроси като "каква е небрежната връзка между нашите променливи" ще бъдат отговорени, използвайки тестове за причинно-следствена връзка.

Като показатели за работенето на банките ще се използват два фактора: коефициента възвръщаемост на активите (ROA) и коефициента на възвръщаемост на капитала (ROE).

- Възвръщаемост на активите (ROA): Този коефициент е свързан с приходите получени от банката в съотношение към активите които използва в работата и се определя като коефициент - съотношение на нетния доход към общите активи. Той се определя като нетен доход спрямо общите активи и се използва главно за постигане на рентабилност. Той показва ефикасното управление на използването на активите за генериране на печалби.

- Възвръщаемост на собствен капитал (ROE): Този коефициент се определя като нетен приход на капитала на акционерите и измерва рентабилността на банката, като показва колко печалба може да генерира банка чрез паричните средства на акционерите.

Анализът има следните независими променливи:

Променлива 1. Степента на растеж на БВП, в смисъл че икономическите условия оказват влияние върху печалбите на банките. Колкото по-стабилна е икономическата среда и колкото по-високи са положителните очаквания за икономическия растеж и разполагаемия приход, толкова по-високи са инвестициите, така че компаниите търсят повече кредити за своите дейности. Тъй като нуждите за кредити и търсенето на кредити се увеличава, банките ще имат по-висок оборот и, *ceteris paribus*, по-високи печалби и рентабилност.

Променлива 2. Капиталова адекватност, тъй като е основно регулиране от регламентите Базел II и Базел III. На този въпрос има две гледни точки: според едно мнение, да се определят високи лимити на капитала и капиталовата адекватност създава проблем за рентабилността на банките заради отпускането по-малко заеми. Съгласно втория аспект капиталовата адекватност работи положително за банките, тъй като осигурява щит срещу рискове, което води до по-добро управление на техния капитал и предоставяне на заеми с добри качествени характеристики.

Променлива 3. Ликвидност, в смисъл, че колкото по-висок е ликвидният риск - измерен като парични активи към общите активи - толкова по-висока е рентабилността на банките. В настоящото проучване ликвидността се измерва чрез общото съотношение на ликвидност (парични активи към общата стойност на активите), както и чрез съотношението между общия размер на заемите и общите депозити. Този коефициент се определя като съотношението на общото финансиране към общите депозити и е полезен показател при оценката на ликвидния и кредитния риск. Високото съотношение показва ниска ликвидност и неплатежоспособност, тъй като заемите са по принцип по-рискови активи поради липса на ликвидност. Също така

това съотношение може да се използва като ранен предупредителен индикатор за финансов стрес и се използва предимно за постигане на ликвидност.

Глава 6

Глава 6 включва резултатите от проучването, които са както по-горе

Относно Обединена Българска Банка, коефициентите ROA и ROE са позитивно корелирани един с друг, с коефициент на корелация от 0,98. Както ROE, така и ROA имат отрицателно съотношение на капитала спрямо общите активи, което показва че ликвидният риск има положителна корелация с рентабилността на банките. Общата ликвидност има отрицателна корелация към ROE и ROA.

Намаляване на стойността в балансите заради загуби /обезценяване - Impairments/ към общия размер на кредитите очаквано отразява отрицателна корелация към рентабилността и печалбите с корелационен коефициент от -0.86 за ROA и -0.84 за ROE.

Банката реши да намали даването на заеми. Според една гледна точка, когато банките намаляват даването на заеми в криза поради страховете за увеличаване на необслужването на заемите, тогава това решение действа като само изпълняващо се пророчество, тъй като компаниите ще имат по-ниска ликвидност която с течение на времето води към невъзможност за обслужване на заемите и фалит. Това води до силна положителна корелация между печалбите на банките и БВП а държавата, в смисъл че колкото по-малко се дават заеми, толкова по-големи са финансовите трудности за физически лица, и за бизнеса което води до намаляване на БВП на държавата. В случая на Обединена българска банка има положителна корелация между БВП на държавата и рентабилността (ROA и ROE), но тази корелация е слаба (съответно 0,49 и 0,45).

По отношение на българската банка Пиреос има отрицателна корелация между ликвидността и ROE (корелационен коефициент от -0.85) и ROA (корелационен коефициент от -0.82). Също така има отрицателна корелация на ROA и ROE с капиталова адекватност, но не и на значително ниво (корелационен коефициент -0,42). Също така има положителна корелация между капиталовата адекватност и съотношението капитал към общата сума на активите (0.64).

По отношение на Banca Romaneasca, както ROA, така и ROE са положително корелирани един с друг, с коефициент на корелация от 0,97. ROA и ROE имат отрицателно съотношение към БВП на държавата. Това се дължи на факта, че въпреки икономиката в Румъния се възстановяваше от икономическата криза и БВП започна да се увеличава, печалбите на банката се превръщаха в

загуби. Това е индикация за ефективността на управлението която трябва да се комбинира с факта, че през годините на периода капиталът непрекъснато намалява. ROA и ROE имат отрицателна корелация с общата ликвидност (-0.86 и -0.85, съответно), както и с Намаляване на стойността в балансите заради загуби /обезценяване - Impairments/ от всички обезценки, въпреки че тези корелации са по-слаби.

Що се отнася до Банка Пиреос Румъния, общата ликвидност има положително корелация към ROA (0.53), докато има много слаба корелация с ROE (0.20). ROA и ROE има силна положителна корелация от 0,93. Както ROA, така и ROE има отрицателно съотношение към БВП, ROA има по-силна (-0.64) от ROE (-0.40). коефициента кредити към депозити има положителна корелация с ROA (0.64) и по-слаба положителна корелация с ROE. Капиталовата адекватност има положителна корелация с ROE (0.7) и по-слаба положителна корелация с ROA (0.58).

В проучването има регресионен анализ за четирите банки в България и Румъния – филиали дъщерни дружества на гръцките банки - за да се установи връзката между резултатите от работата на банките. Като показатели за ефективността са в един случай възвращаемостта на активите (ROA), а в другия - възвращаемостта на капитала (ROE). Тъй като тези показатели са мерките за работата и ефективността на банките, когато зависимата променлива ще бъде ROE или ROA, другата променлива ще бъде изключена като променлива.

Другите независими променливи на регресията са:

- СТЕПЕН НА РЪСТ НА БВП
- КАПИТАЛ / ОБЩИ АКТИВИ
- ОБЩА ЛИКВИДНОСТ
- ЗАЕМИ относно ДЕПОЗИТИ
- КАПИТАЛНА АДЕКВАТНОСТ
- Намаляване на стойността в балансите /обезценяване - Impairments/ заради ЗАГУБИ НА ОБЩИТЕ ЗАЕМИ

Функцията на регресията е:

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_pX_p.$$

Относно ROE, функцията на регресията е:

$ROE = -0.150 + 0.005 \times \text{р\u044dстът на БВП} + 1.549 \times \text{КАПИТАЛ} / \text{ОБЩИ АКТИВИ} - 0.186 \times \text{ОБЩА ЛИКВИДНОСТ} + 0.087 \times \text{ЗАЕМИ относно ДЕПОЗИТИ} - 0.006 \times \text{КАПИТАЛОВА АДЕКВАТНОСТ} - 2.082 \times \text{ОБЕЗЦЕНЯВАНЕ ЗАРАДИ ЗАГУБИ НА ОБЩИТЕ ЗАЕМИ}$

Регресията показва, че р\u044dстът на БВП има положителен ефект върху ROE, но този ефект е доста малък. Този малък ефект може да се обясни с множество фактори: на първо място, една икономика, която има положителна промяна в БВП, има кредитна експанзия, р\u044dст на заплатите и доходите и увеличено потребление. Растежът на БВП е свързан със спад на безработицата. В зависимост от намаляването на безработицата съществуват фактори, които оказват влияние върху намаляването на необслужваните заеми, тъй като кредитополучателите имат по-голям финансов капацитет и по този начин могат напълно да отговорят на задълженията си.

По време на периоди на икономическа депресия в дадена страна се намалява както потреблението на бизнесът така и индивидуалното потребление. В същото време критериите за отпускане на заеми се затягат от кредитните институции, а безработицата се увеличава. Необслужваните кредити се увеличават поради тези фактори, докато банките отчитат големи загуби в своите баланси понеже са засегнати. По този начин капитала на банките е засегнат от темповете на растеж на БВП. Също така през периода на финансова криза цените на акциите и цените на недвижимите имоти са склонни да спадат поради намаляването на доходите както за физически лица, така и за бизнеса, което допринася за намаляване на потреблението. Тези фактори обясняват как темповете на растеж на БВП оказват влияние върху собствения капитал на банките и по този начин върху тяхната ROE. От друга страна, след период на криза, докато БВП се увеличава, има известно забавяне, преди цената на капитала да се увеличи. Също така безработицата не намалява значително в определен период след кризата и този период зависи от особеностите на всяка държава, т.е. в държава където има няколко правила относно заетостта, намаляването на безработицата ще бъде с по-бавни темпове отколкото в други страни с по-гъвкава среда. Също така, докато БВП започва да се увеличава след криза, нито доходите на домакинствата, нито тяхното потребление ще се увеличава със същата скорост и в същото време, тъй като домакинствата все още ще имат съмнения дали кризата всъщност е свършила. Поради тези причини банковите акции ще се увеличат с нарастването на БВП, но увеличението ще бъде с по-ниски ставки, обяснявайки защо растежът на БВП има доста незначително влияние върху ROE на банките.

Капиталът спрямо общите активи има пряк и доста силен положителен ефект върху ROE на банките, докато коефициентът на кредити / депозити също има положителен ефект. Също така, както се очаква, Намаляване на стойността в балансите заради загуби /обезценяване -

Impairments/ от общите активи има отрицателно влияние върху ROE на банките, а капиталовата адекватност има отрицателен, но не и значителен ефект.

Относно ROA, функцията на регресията е:

$$ROA = -0.018 - 0.001 \times \text{ръст на БВП} + 0.160 \times \text{КАПИТАЛ} / \text{ОБЩИ АКТИВИ} - 0.01 \times \text{ОБЩА ЛИКВИДНОСТ} + 0.015 \times \text{ЗАЕМИ към ДЕПОЗИТИ} - 0.001 \times \text{КАПИТАЛОВА АДЕКВАТНОСТ} - 0.325 \times \text{ОБЕЗЦЕНЯВАНЕ ЗАРАДИ ЗАГУБИ към ОБЩИТЕ СТОЙНОСТИ НА ЗАЕМИ}$$

Ефектът от растежа на БВП върху ROA се превърна в отрицателен от положителен за ROE, докато всички други независими променливи имат по-слаби ефекти върху ROA, отколкото в ROE. Що се отнася до отрицателния ефект от растежа на БВП върху ROA, първо трябва да се отбележи, че в действителност резултатът е нула. Този нулев или отрицателен ефект може да се обясни с различни причини. След кризата, докато растежът на БВП се увеличава, цената на много активи може да продължи да намалява. Солиден пример е цената на недвижимия имот, който е директно свързан с ROA. По време на кризата банките са имали увеличаване на броя необслужвани заеми, много от които са жилищни кредити или ипотeki предоставени като обезпечение. По време на кризата, тъй като цените на недвижимите имоти намаляват, банките не търгуват с всички имоти, които са гаранция за необезпечени кредити, защото ако го направят, цените на имота ще се колабират, което ще доведе до значителни щети. В резултат на това банките могат да поддържат портфейл от имоти от необслужвани заеми, които постепенно се отписват от намаляването на активите им, но в по-малка степен от загубите, които иначе биха имали.

Същото се отнася не само за недвижимите имоти, но и за други активи, държани от банката като залог, като например акциите, държани като обезпечение за бизнес кредити. В резултат на това цената на банката може да продължи да намалява дори след възстановяването на икономиката и ръста на БВП.

Коефициента на Намаляване на стойността в балансите заради загуби /обезценяване - Impairments/ спрямо общия размер на заемите, докато има значително отрицателно влияние върху ROE на банките, за ROA има по-малък отрицателен ефект. Това може да се обясни с факта, че капиталът е по-чувствителен от активите в случай на обезценяване, тъй като процент от необслужваните заеми имат обезпечения и по този начин потенциалните загуби са по-малки относно общата стойност на активите, а загубата засяга капитала на банките.

Относно отрицателния ефект на ликвидността за ROE и за ROA може да се обясни с избора на банките да намаляват даването на заеми в компромис с печалбите, капитала и стойността на

своите активи. Увеличаването на кредитния портфейл на банката поради предоставянето на нови кредитни инструменти е единственият фактор който засяга необслужваните кредити.

Рязкото увеличение на кредитните инструменти води до разхлабване на условията за отпускане на заеми, което влошава качеството на кредитния портфейл, което води до загуби за банката. Разширяването на кредитния портфейл има положителна корелация с необслужваните заеми с тригодишно закъснение.

В случаите когато няма увеличение на офертите на заеми от банката, тогава необслужваните заеми не се увеличават и банката няма загуби.

Въпреки това в случаите, когато заемите се дават от допълнителна ликвидност на банката, тогава се създават нискокачествени заеми. Банките в тези случаи имат основна цел да повишат рентабилността си и да увеличат своя дял на пазара.

Множественият коефициент на определяне измерва процента от отклонението на зависимата променлива, който може да бъде обяснен чрез регресия. В анализа R^2 е 0.597, което показва, че положителната корелация е полу-силна.

Въз основа на анализа на променливите, изследването има следните хипотези:

Хипотеза № 1 – Процентът на растеж на БВП (Брутен Вътрешен Продукт) на държавата има положителен ефект върху печалбите (рентабилност) на банките. – Хипотезата може да се приеме частично

Хипотеза № 2 - По-висок коефициент на капиталова адекватност има отрицателен ефект върху възвръщаемостта на активите (ROA) и възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на банките. – Хипотезата може да се приеме частично

Хипотеза № 3 - Общата ликвидност има отрицателен ефект върху възвръщаемостта на активите (ROA) и възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на банките– Хипотезата може да се приеме

Глава 7.

В последната глава е представено заключението на дисертацията.

Едно ключово заключение от проучването е, че българските и румънските банки имат по-висока ефективност от гръцките банки, които са техни собственици-компания майка. Това може да се обясни с много фактори.

В случая с Гърция, банковата криза се дължи на влошаващите макроикономически условия в държавата, което доведе до голям процент заеми които не можаха да бъдат обслужвани, което доведе до рецесия и безработица, а вложителите правеха масови оттегляния на парични средства или поради страх че банките не биха могли да покрият загубите си или защото искат да поддържат един и същ стандарт на живот, но със намалени приходи. Друга ключова точка, която доведе до финансовите проблеми на гръцките банки, бе фактът че те увеличаваха предоставянето на заеми за гръцкото правителство. От друга страна, трябва да се подчертае решението на ръководството на банките в епохата преди кризата да купуват толкова много гръцки държавни облигации.

Българските и румънските банки трябва да се занимават с въпроса за възвръщаемостта на активите и възвръщаемостта на собствения капитал. Тези банки имат високи коефициенти на капиталова адекватност, по-високи от нивата, необходими в регламента "Базел III". Този факт означава, че банките не използват своя капитал, за да увеличат печалбите си.

Разбира се, това може да бъде обяснено в различен аспект: гръцките банки, които са контролиращите акционери на тези Български банки, се страхуват да поемат по-високи рискове, защото в случай на лош сценарий те трябва да предоставят капитал на тези банки ; капитал, който те нямат.

The term - IMPAIRMENTS

According to GAAP, assets that are considered "impaired" must be recognized as a loss on a business' income statement.

The technical definition of impairment loss is a decrease in [net carrying value](#). This is different from a [write-down](#), though impairment losses often result in a tax deferral for the asset.